

BOEKRECENSIE

In kerkbladen op de Utrechtse Heuvelrug.

'God is niet te vangen' (Onorthodoxe gesprekken over veranderend geloof)

Een bijzonder project

Een boek met persoonlijke verhalen van mondige mensen over hun geloof - waarin ze ooit zijn opgevoed, wat ze daarvan zijn kwijtgeraakt in de loop der jaren maar ook wat hen dierbaar is gebleven of geworden - wie zou zo'n boek niet willen? Welnu, er is redding.

Het is in de tweede helft van het jaar 2013 als in de PKN-gemeente De Voorhof te Kesteren aan een bijzonder project wordt gewerkt. In die gemeente nemen in dat halfjaar veertien gemeenteleden ieder afzonderlijk deel aan een schriftelijk gesprek met hun predikant, dominee Jan Offringa. Zij zijn vooraf door hem benaderd omdat ze allemaal enige theologische interesse hebben en in staat zijn hun opvattingen helder te verwoorden. Ze mogen wel maar ze hoeven niet hun hele geloofsleven bloot te leggen - ze kunnen ook een gesprek aangaan over één thema dat hun interesse heeft.

Ze doen dat schriftelijk - er wordt nagedacht. Daardoor ontstijgen de reacties het nivo van een kring- of groeps gesprek, hoe goedbedoeld ook. Het worden 'onorthodoxe gesprekken over veranderend geloof'.

Het is de predikant die vervolgens op deze geloofsuitspraken deskundig en adequaat reageert. Met name door zijn inbreng wordt zichtbaar wat er op dit moment speelt in de wereld van de theologie.

De veertien persoonlijke verhalen en gesprekken worden vervolgens verzameld en geredigeerd door een redactie die bestaat uit Evert van Baren - jarenlang voorzitter van de kerkenraad - en Jan Offringa. Als alle bijdragen bekeken en waar nodig bijgewerkt zijn worden ze opgenomen in een boek, dat eind maart tijdens een feestelijke bijeenkomst in De Voorhof aan de gemeente is gepresenteerd.

Het heeft als titel meegekregen: 'God is niet te vangen'. Op de voorpagina staat een kleine, kordate mevrouw in een paars manteltje met een schepnetje in de lucht te zwaaien. Ze probeert iets te vangen maar het blijft bij een goedbedoelde poging.

'God is niet te vangen.'

Dat typeert het boek. Het is plezierig om te lezen, niet zwaar op de hand maar het is wel een zeer betrokken weergave van iemands persoonlijk geloof. Samen geven de verhalen een mooi beeld van de brede waaier aan geloof binnen een hedendaagse protestantse gemeente.

Gesprekken

De serie begint met Jaap Bestebreurtje, jarenlang werkzaam in het onderwijs. Hij was in Buchenwald, waar zijn neef en naamgenoot zijn levenseinde vond. Hij verloor familieleden aan kanker. Hij vroeg en vraagt zich af: 'Waar is God? Waarom grijpt Hij niet in?'

Offringa verstaat die vraag. Hij reageert door te vertellen over mensen als Bonhoeffer, over de theologen Berkhof en Dingemanse en wat zij schrijven over 'de lijdende God'. Over wat de Amerikaanse theoloog Marcus Borg zegt - 'God als de geest die ons omgeeft en in ons is, in wie wij leven, bewegen en zijn'.

Bestebreurtje blijft de ontmoeting zoeken in de kerkdienst. Hij leest in het nieuwe Liedboek. "Keer op keer is er de blijde herkenning van een dichter die zo mooi de geheimenissen van God vertolkt. Dankjewel Sytze de Vries en Huub Oosterhuis en Willem Barnard..."

Op dezelfde wijze verloopt het gesprek met Grada van Harten, ooit christelijk-gereformeerd en zeer meelevend opgevoed. Zij reageerde op een preek van Offringa over Jezus die zich blijkbaar vergiste over het aanbreken van de eindtijd, heel ontspannen: 'Ach, Hij wist ook niet alles.'

Er ontstaat dan een boeiend gesprek over wie Jezus wel en niet is, over het Nieuwe Testament dat geen eenduidig beeld van Jezus schetst.

Grada: "Ik heb in mijn geest een groot parkeerterrein. Alles wat mij niet verder brengt parkeer ik rustig. En soms haal ik er zomaar wat af."

Het derde gesprek wordt gevoerd met Marion Bosch-Verschuur, die meedoet aan het werk van de Charismatische Werkgemeenschap en zich openstelt voor de werking van de Heilige Geest in haar dagelijks leven. Van haar is de foto met het schepnetje op de omslag van het boek.

En zo rijgen de hoofdstukken zich aaneen - over de jeugd van tegenwoordig, over de Islam, over wonderen en verwondering, over het Kruis als symbool, over de toekomst en zo voort.

Maar hoe verschillend de bijdragen ook zijn - ze vertonen één rode draad: God is niet te vangen.

Tot slot

Het boek is voor persoonlijk gebruik, maar ook geschikt voor leer- en ontmoetingsavonden. Het reikt zelfs per thema een aantal vragen aan. Ook handig is een lijst met literatuur per thema voor verdere oriëntatie of verdieping.

Het boek eindigt met een uitvoerige beschrijving van de wijze waarop in een gemeente een soortgelijk project kan worden opgezet.

Nog even terug naar de vraag aan het begin: zo'n mooi boek met eerlijke verhalen van gewone mensen over hun geloof - wie zou dat niet willen? Het is er!

Simon van der Meer

'God is niet te vangen' (Onorthodoxe gesprekken over veranderend geloof), onder redactie van Jan Offringa en Evert van Baren. Uitg. Skandalon, Vught 2014 224 bladz. Prijs € 16,50.
ISBN 978 94 90708 85 6 NUR 700